

การศึกษาการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวต่อพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์
การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทในชุมชน อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี

นางสาวสุทิสา เจ็ยเจริญ

โครงการศึกษาอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**A STUDY OF USING FAMILY PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON
MEDICATION ADHERENCE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC
PATIENTS IN COMMUNITY, NONGPRUE DISTRICT,
KANCHANABURI PROVINCE**

Miss. Sutisa Chiacharern

**An Independent Study in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of
Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing
Faculty of Nursing
Chulalongkorn University
Academic Year 2008**

หัวข้อโครงการศึกษาอิสระ

การศึกษาการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวต่อ
พฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท
ในชุมชน อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี

โดย

นางสาวสุทิสรา เจียเจริญ

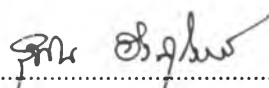
สาขาวิชา

การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

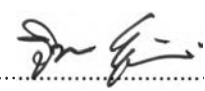
อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ

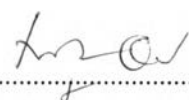
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับโครงการศึกษาอิสระ
ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร. ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์เพชร คันธสายบัว)

สุทิสรา เจ็ญเจริญ : การศึกษาการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวต่อพฤติกรรมการ
 ใช้จ่ายตามเกณฑ์รักษาของผู้ป่วยจิตเภท อำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี A STUDY OF
 USING FAMILY PSYCHOEDUCATION PROGRAM ON MEDICATION
 ADHERENCE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC PATIENTS IN COMMUNITY,
 NONGPRUE DISTRICT, KANCHANABURI PROVINCE. อาจารย์ที่ปรึกษา: ผศ. ดร.
 เพ็ญพักตร์ อุทิศ, 131 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้จ่ายตามเกณฑ์การ
 รักษาของผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วย
 จิตเภทในเขตอำเภอหนองปรือ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้รับการคัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด
 ไว้จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว
 แบบวัดพฤติกรรมการใช้จ่ายตามเกณฑ์การรักษา และแบบวัดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนของ
 ผู้ป่วยจิตเภท โดยเครื่องมือทั้ง 3 ชุด ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ
 จำนวน 3 คน แบบวัดพฤติกรรมการใช้จ่ายตามเกณฑ์การรักษา มีค่าความเที่ยงสัมประสิทธิ์อัลฟา
 ของครอนบาคเท่ากับ .86 และแบบวัดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนของผู้ป่วยจิตเภท มีค่าความ
 เที่ยง KR- 20 เท่ากับ .82 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติ
 ทดสอบที (paired t-test)

ผลการศึกษาพบว่า

พฤติกรรมการใช้จ่ายตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภท หลังได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิต
 ศึกษาครอบครัว ดีกว่า ก่อนได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .05

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
 ปีการศึกษา 2551

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

5077821036 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD : SCHIZOPHRENIC PATIENTS / FAMILY PSYCHOEDUCATION PROGRAM /
 DICATION ADHERENCE BEHAVIORS

SUTISA CHIACHARERN : A STUDY OF USING FAMILY PSYCHOEDUCATION
 PROGRAM ON MEDICATION ADHERENCE BEHAVIORS OF SCHIZOPHRENIC
 PATIENTS IN COMMUNITY, NONGPRUE DISTRICT, KANCHANABURI ROVINCE.
 INDEPENDENT STUDY ADVISOR : ASST. PROF. PENPAKTR UTHIS, Ph.D., 131 pp.

The purpose of this study was to compare medication adherence behaviors of schizophrenia patients in community before and after received family psychoedcation program. The sample were 20 schizophrenia patients in community, Nongprue District, Kanchanaburi Province who met the inclusion criteria. The instruments consisted of family psychoedcation program, medication adherence scale and knowledge of schizophrenia patients scale. All instruments were validated for content validity by 3 professional experts. Chronbach Alpha coefficient reliability of medication adherence scale was 86. The reliability of knowledge of schizophrenia patients scale was reported by KR – 20 as of .82. The study data were analyzed using mean, standard deviation and paired t-test.

The major finding was as follows:

Medication adherence behaviors of schizophrenia patients in community after received family psychoedcation program was significantly better than before using such program at the .05 level.

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing

Student's signature.....

Sutisa Chaiacharern

Academic year 2008

Advisor's signature.....

Penpaktr Uthis

กิตติกรรมประกาศ

โครงการศึกษาอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพักตร์ อุทิศ อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการศึกษาอิสระผู้ซึ่งให้ความรู้ ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษา เอาใจใส่และให้กำลังใจตลอดมา ตลอดจนให้แนวคิดต่อการพัฒนาตนเองในวิชาชีพพยาบาล เป็นแบบอย่างของพยาบาลผู้พัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับวิชาชีพอื่นอย่างภาคภูมิใจ ผู้ศึกษาจะยึดเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตในวิชาชีพพยาบาลไปตลอด ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ประธานสอบโครงการศึกษาอิสระ และอาจารย์เพชร คันธสาขีว กรรมการสอบโครงการศึกษาอิสระที่ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการแก้ไขโครงการศึกษาอิสระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา อนุญาตให้ใช้เครื่องมือในการศึกษาและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้างนี้

ขอขอบพระคุณสาธารณสุขอำเภอหนองปรือ รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องที่ได้ให้ความร่วมมือให้กำลังใจและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ศึกษาเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อเอกสารในการดำเนินการศึกษา ขอขอบคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ เพื่อนร่วมรุ่นทุกคนทั้งหลักสูตรในเวลาและนอกเวลาที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณผู้ป่วยจิตเภท ผู้ดูแล และครอบครัวที่เข้าร่วมในการศึกษา และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นนิติศาสตรบัณฑิตทุกคนที่ให้กำลังใจ และขอขอบพระคุณบุคลากรและเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลที่อำนวยความสะดวกมาตลอด

ขอกราบขอบพระคุณครอบครัว ที่ให้กำลังใจ สนับสนุนทุกด้านมาตลอด จนบรรลุจุดประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้คุณค่าและประโยชน์ที่มีในโครงการศึกษาอิสระ ผู้ศึกษาขอมอบแด่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเวช และผู้ป่วยจิตเวชทุกท่าน ขอให้มีความสุขภาพแข็งแรงตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การศึกษา.....	6
ขอบเขตการศึกษา.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	52
การดำเนินการศึกษา.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก	
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	96
ข สถิติที่ใช้ในการศึกษา.....	98
ค เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและใบหนังสือยินยอมของประชากรตัวอย่าง...	101
ง ผลการทดลอง.....	112
ตัวอย่างแผนการดำเนินโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว.....	121
ประวัติผู้ศึกษา.....	131

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1	คะแนนความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติตนของผู้ป่วยจิตเภท..... 75
ตารางที่ 2	ร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ได้รับการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล..... 78
ตารางที่ 3	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การ รักษา โดยรวมและจำแนกรายด้าน ก่อนและหลังการได้รับโปรแกรม สุขภาพจิตศึกษาครอบครัว..... 81
ตารางที่ 4	ร้อยละของผู้ดูแลจิตเภทที่ได้รับการใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล..... 113
ตารางที่ 5	ร้อยละของสมาชิกในครอบครัวจิตเภทที่ได้รับการใช้โปรแกรมสุขภาพจิต ศึกษาครอบครัวจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล..... 115
ตารางที่ 6	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การ รักษา ด้านการใช้ยาตามแผนการรักษา รายข้อ ก่อนและหลังการได้รับ โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว..... 117
ตารางที่ 7	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การ รักษา ด้านความสามารถในการสังเกตและจัดการกับอาการข้างเคียงจากยา รายข้อก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัว..... 118
ตารางที่ 8	แสดงระดับพฤติกรรมการใช้ยาตามเกณฑ์การรักษาของผู้ป่วยจิตเภทหลังได้ การใช้โปรแกรมสุขภาพจิตศึกษาครอบครัวจำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล..... 119